

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

IX

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

15-16 квітня 2021 року

Матеріали

2. Levy, 1983 – *Levy J.* (1983). *War in the Modern Great Power System, 1495-1975.* Lexington: University Press of Kentucky. 1983

3. Smith, 2004 – *Smith D.* (2004). Trends and causes of armed conflict. [Electronic resource]. URL: https://www.berghof-foundation.org/fileadmin/redaktion/Publications/Handbook/Articles/smith_handbook.pdf

Владислав Рожок,

студент Сумського державного університету

МІГРАЦІЙНІ РИЗИКИ ДЛЯ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Факторами розвитку глобалізованого світу стали міграційні процеси, які характеризуються великими масштабами. Вони здійснюють вплив на формування якісного та кількісного складу населення, соціально-демографічний та економічний розвиток, політичну та культурну сфери. Аналіз сучасних міграційних тенденцій у нашій державі, що характеризуються масовістю міждержавних міграційних рухів у контексті участі України в світовому міграційному просторі, розглядається як важливий фактор формування національної політики. Ця тема знаходиться в площині безпекового середовища України та забезпечує дослідження та вирішення актуальних проблем безпеки, пов'язаних з міграційним простором України та масовими зовнішніми міграційними переміщеннями населення.

Метою роботи є визначення міграційних ризиків для безпеки України та можливих наслідків.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*:

- визначити сутність понять «міграція», «безпека»;
- проаналізувати сучасний стан міграції в Україні;
- визначити можливі міграційні ризики для безпеки України.

Як зазначено в Академічному тлумачному словнику української мови, безпека – це стан, за якого ні кому (ні чому) ніщо не загрожує, а міграція – це переселення народів у межах країни або з однієї країни в іншу [1].

На законодавчому рівні поняття «безпека» розглядається в контексті національного, державного, громадського та інших видів як захист інтересів

(державних, громадських, індивідуальних) від реальних та потенційних загроз (див. Ст. 1 Закону). Закон України «Про національну безпеку України» [3].

Зараз у правовому полі міграція характеризується з позиції визначення основ державного регулювання зовнішньої трудової міграції [3]. Можна погодитись із авторами законопроекту в міграційній сфері І. Гайдошем та М.Шульгою щодо важливості законодавчого закріплення основних принципів державної міграційної політики України [2]. Міграція в рамках цієї політики визнається «пересуванням особи для зміни місця проживання або перебування, що супроводжується перетином державного кордону (зовнішня міграція) або кордонів адміністративно-територіальних одиниць України (внутрішня міграція)».

Якщо ж говорити про міграційні ризики для безпеки України, то більше уваги потрібно приділити дослідженню саме міжнародній трудовій міграції, адже це явище в нашій країні набирає обертів.

Міжнародна трудова міграція в Україні – це явище переміщення особи працездатного віку з метою тимчасового працевлаштування, яке супроводжується перетином державного кордону та в'їздом на територію іншої країни. Зазвичай люди мігрують в пошуках кращих умов життя і більш високої оплати праці.

На даний момент це явище набирає обертів, точна цифра мігрантів невідома, приблизно до 7 мільйонів українців виїхали працювати за кордон. Починаючи з кінця березня 2018 року в Україні діє онлайн лічильник, який займається підрахунками громадян що виїжджають за межі України. Згідно лічильника з України за одну хвилину виїжджає 2 заробітчанина. Якщо поррахувати, то за добу Україну покидає приблизно 2880 людей.

Згідно Державної Служби Статистики України (ДССУ) станом на січень 2021 року чисельність населення України становить 41.4 млн. осіб. Слід зазначити, що на початку 2017 р. населення України становило 42,58 млн. осіб, а на початок 2018 р. – 42,39 млн. осіб. 1 Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Щодо осіб, які виїхали з України за кордон з метою працевлаштування, то ДССУ надає такі дані: у 2001 р. виїхало 717532 особи; у 2016 р. – 246188 осіб; у 2017 р. – 430290 осіб; у 2018 р. – 610687 осіб; у 2019 р. - 554520 осіб.

Отже, на основі статистики можна побачити перший ризик для безпеки України – виїзд висококваліфікованих працівників.

Висококваліфіковані працівники – це майбутнє країни - професіонали, які повинні працювати на розвиток України. З виїздом за кордон однієї такої людини Україна втрачає значний інтелектуальний потенціал. Висококваліфіковані спеціалісти, на підготовку яких країна витратила чимало бюджетних коштів, виїждять на заробітки за кордон працювати на малокваліфікованій, непрестижній праці, тому що в нашій країні відсутні бажані працівниками соціальні гарантії в порівнянні з сусідніми державами.

Також міжнародна трудова міграція сприяє кількісному зменшенню населення України, та погіршення складу чисельності населення України (вікова структура, чисельність працездатного населення...). Існують ризики необґрунтованого зростання обсягів трудової міграції, збільшення потоків виїзду громадян України за кордон з метою працевлаштування та ризик негативного впливу трудових мігрантів на ринок праці в Україні.

Щодо внутрішньої міграції, то тут можна зазначити традиційним є потужний міграційне переміщення сільських жителів у міста, який обумовлений різницею у можливостях, матеріальному становищі, та загальних стандартів життя. З викликами вимушеного переселення з Донецької, Луганської областей та Криму зіткнулися близько 3.5% осіб від кількості населення України. У світі існують різні фактичні дані щодо кількості вимушено переміщених осіб. ООН надає таку інформацію: Україна посідає перше місце в Європі та дев'яте у світі серед країн з найбільшою кількістю вимушено переміщених осіб та сягає 0.8 – 1.0 млн. осіб [4].

Згідно з перерахованою вище статистикою можна визначити такі ризики, як: посилення обсягів внутрішньої міграції населення з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО та нерівномірний розподіл населення по регіонах, що може призвести до збільшення витрат держави на

соціальні послуги, змін розміру середньої заробітної плати, перенасичення пропозиції на ринку праці в певних регіонах та навпаки.

Під час еміграції населення України є можливість виникнення ризику збільшення потоків еміграції працездатної (активної) частини населення.

Ризики імміграції можуть бути такими: наднормове (порівняно з попередніми періодами) збільшення потоків імміграції в Україну та негативний вплив іммігрантів на внутрішню ситуацію в Україні, що може призвести до збільшення кількості іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, збільшення кількості осіб притягнутих до адміністративної відповідальності та збільшення кількості відкритих кримінальних справ відносно іноземців та ОБГ.

Таким чином, визначивши поняття та проаналізувавши сучасну статистику міграції в Україні визначено що існують ризики для безпеки України в сфері міграції, які можуть привести до негативних наслідків, а саме: диверсифікація етнічного складу населення, зміна його соціальної структури і характеру соціальних зв'язків можуть сприяти змінам в етнічній, культурній сфері. Мовні, релігійні та демографічні структури населення, ускладнення криміногенної ситуації і конфлікти; втрати населення можуть перешкоджати трансформації в країнах походження мігрантів; прибуття дешевої робочої сили в країни призначення може утруднити впровадження передових технологій; зростання соціальної напруженості в сім'ї та ін.

Цікавість отриманих результатів для науки та практики полягає в тому, що ми визначили можливі міграційні ризики, та навели приблизні наслідки, які можуть бути і на основі цих результатів можна скласти рекомендації або розробити план дій державних структур щодо зменшення рівня міграції населення, та зміни негативних наслідків на протилежні.

Список використаних джерел:

1. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/bezpeka;>
<http://sum.in.ua/s/migracija>.
2. Гайдош І., Шульга М. Проект закону про державну міграційну політику. URL: rada.gov.ua/законодавство/проекти_законів.
3. Офіційний веб-сайт Верховної ради України. URL: <https://rada.gov.ua/> .

4. Українське суспільство: міграційний вимір : нац. доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с.

Науковий керівник: М. С. Назаров, кандидат політичних наук, старший викладач кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету

Vladyslav Shapoval,

student in Sumy State University

“DNR/LNR”: POSSIBLE FUTURE SCENARIOS OF DONBAS

The Revolution Dignity has brought into Ukraine positive changes in economic, social, and political spheres. The relations with the European Union and the Western World have become closer and warmer too. Finally, the voice of Ukrainians was heard, and the governments began to work on what the society wanted. However, there was a prize for these changes – Ukrainian integrity. Understanding that Ukraine was moving further from the Russian orbit of influence, the Russian Federation government has decided to prevent it. They violated international laws and annexed Crimea along with starting the war in the Donbas region. Those events were terrifying for Ukrainian society as well as for the international community. The war in the Donbas area is ongoing and still affecting Ukraine and its future, and it is also rising a security concern in the world and sustainability in Europe. These explain the relevancy of the work in which the purpose will be to illustrate the history of the creation of DNR&LNR terrorist organization and their present existence, to analyze them and give possible scenarios of their futures.

First, the formation history will be discussed. After the Euromaidan and the annexation of Crimean, pro-Russian separatists attended a rally in Donetsk and Luhansk in April 2014. They wanted to have a referendum that would be the same as one that happened in the Crimean. Then they stormed and took control over the cities' council with demanding the referendum that in its turn would not have any status-quo option and so basically would mean «join Russia or not». After a month of